

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΟΝΕΙΡΟ**
ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

Η Τουρκία ως περιφερειακή δύναμη

Η Τουρκία μόλις γιόρτασε εκατό (100) χρόνια ύπαρξης ως σύγχρονο κράτος. Δημιουργήθηκε το 1923. Πού στέκεται όμως σήμερα και ποια η προοπτική της; Η περιπετειώδης ιστορία της, πολύ περισσότερο ορισμένες πρόσφατες (αλλοπρόσαλλες) κινήσεις της μας ζαλίζουν. Καθώς έχουμε δυσκολία «να τη διαβάσουμε» σωστά. Ίσως γιατί κατά βάθος δεν μας αρέσει και πολύ αυτό που προκύπτει ως αποτέλεσμα από μια ψύχραιμη ανάγνωση. Και το αποτέλεσμα αυτό είναι πολύ απλό: η Τουρκία έχει αναδειχθεί στα είκοσι χρόνια διακυβέρνησης Ερντογάν σε ισχυρή, αυταρκική αν και αμφιταλαντευόμενη περιφερειακή δύναμη (και εκκολλημένη πυρηνική δύναμη;) με αυξανόμενη παγκόσμια επιρροή, παρά τις πολλαπλές εσωτερικές της παθολογίες και ελλείμματα. Συγκαταλέγεται μεταξύ των λεγόμενων κομβικών Μεσαίων Δυνάμεων (Middle Powers) που θα διαδραματίζουν ολοένα και ισχυρότερο ρόλο στις διεθνείς υποθέσεις (Ινδία, Βραζιλία, Νότια Αφρική, Ινδονησία, Σαουδική Αραβία, κ.ά.). Δεδομένα και τάσεις επιβεβαιώνουν όλα αυτά. Ενδεικτικά: από 16η οικονομική δύναμη ανάμεσα στην Ομάδα G-20 σήμερα, η PricewaterhouseCoopers (PWC) εκτιμά ότι η Τουρκία θα είναι η δωδέκατη δύναμη του πλανήτη το 2041, με πρωτοποριακή παρουσία σε ορισμένους οικονομικούς τομείς (αυτοκινητοβιομηχανία, R+D, εναλλακτικές πηγές ενέργειας, κλπ.).

Παράλληλα, σύμφωνα με ανάλυση του «Economist» (19/9) η Τουρκία αναδεικνύεται στη δεύτερη «ηγέτιδα νέα χώρα - εξαγωγό πολεμικού υλικού» μετά τη Νότια Κορέα. Μεταξύ 2018 και 2022 οι τουρκικές εξαγωγές όπλων αυξήθηκαν κατά 69% σε σχέση με την προηγούμενη πενταετία (SIPRI). Το 2022 μόνο οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 38% με τα επανδρωμένα drones να καταλαμβάνουν το κύριο μερίδιο και με φιλοδοξίες οι εξαγωγές να επεκταθούν εξοπλιστικά στον θαλάσσιο τομέα και γεωγραφικά σ' όλο τον πλανήτη! Σε ό,τι αφορά την περιφερειακή / παγκόσμια επιρροή, η Τουρκία, ιδιαίτερα ο πρόεδρος Ερντογάν, εκκινώντας από τη θέση / σχέση της με τη Δύση (NATO, ΕΕ) αξιοποιεί εντέχνως δύο σημαντικές παραμέτρους για την επέκτασή της, κάτι που την καθιστά μια εντελώς ξεχωριστή, sui generis δυτική χώρα: το αυτοκρατορικό της παρελθόν και την ισλαμική - σουνιτική ταυτότητά της. Η τελευταία της επιτρέπει να εμφανίζεται στον ρόλο της προστάτιδας δύναμης των αδυνάτων (π.χ. Παλαιστινίων) και ειδικότερα του Παγκόσμιου Νότου. Ετσι η Τουρκία έχει καταστεί η σχεδόν κύρια δύναμη στην Ευρασία (Καύκασος) εκτοπίζοντας σχεδόν τη Ρωσία. Ενώ επεκτείνει ταχύτατα την παρουσία της στην Αφρική και Βαλκάνια. Έχει ανοίξει πρεσβείες σε περίπου 45 χώρες, οι τουρκικές αερογραμμές πετούν σε πάνω από 40 αφρικανικές πόλεις ενώ 15.000 σπουδαστές από την Αφρική φοιτούν σε τουρκικά πανεπιστήμια. Από την άλλη μεριά, είναι γνωστές οι εξισοροπιστικές ασκήσεις της μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας και η βελτίωση των σχέσεών της με τις αραβικές χώρες (ΗΑΕ, Σαουδική Αραβία, Αίγυπτο, κ.ά.). Αλλά ενώ επιχειρεί αυτή την επέκταση επιρροής, κάθε άλλο παρά θέλει να τερματίσει τη σχέση της με τη Δύση / ΕΕ. Το αντίθετο και για πολλούς λόγους. Πρώτα απ' όλα γιατί την καθιστά ισχυρότερη ως sui generis Μεσαία Δύναμη. Οι ΗΠΑ, έστω με κάποιο θυμό, αποδέχονται τον ρόλο αυτό (χωρίς τις υπερβολές του). Γιατί, όπως γράφει το «Atlantic» (14/8), η επέκταση της τουρκικής επιρροής γίνεται εις βάρος κυρίως της Ρωσίας και Κίνας.

Εάν η Ελλάδα δει τις διάφορες κινήσεις της μέσα σ' αυτό το ευρύτερο πλαίσιο, θα πάψει να ζαλίζεται, πολύ περισσότερο που και η βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων εντάσσεται μέσα σ' αυτό. Καθώς αρχίζει ο «νέος αιώνας», μείζων πρόκληση παραμένει για την Τουρκία η μεταρρύθμιση της εύθραυστης εσωτερικής της διάρθρωσης ως δυναμικής ισλαμικής δημοκρατίας. Στη βάση των παραπάνω θα πρέπει να αναπτυχθεί η ελληνική στρατηγική απέναντι στη Τουρκία.